

КАРАР
Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Үчәлле авыл жирлеге Советы

Үчәлле авылы

№ 138

«10» апрель 2019 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеге 05.06.2012 ел №45 каары белән расланган, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеге Башкарма комитеты туринда Нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында (05.11.2013 №77, 24.02.2014 №89, 27.01.2015 №128, 01.04.2015 №137, 04.03.2016 №28 каарлар редакциясендә)

Муниципаль норматив хокукий актларны жирле үзидарә туринда федераль һәм республика законнарына туры китерү максатында

Үчәлле авыл жирелеге Советы карап чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеге 05.06.2012 ел №45 каары белән расланган, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеге Башкарма комитеты туринда Нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында (05.11.2013 №77, 24.02.2014 №89, 27.01.2015 №128, 01.04.2015 №137, 04.03.2016 №28 каарлар редакциясендә) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. 3.2 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3.2. Башкарма комитет компетенциясенә жирле әһәмияттәге түбәндәге мәсьәләләр керә:

- жирлек Советына жирлек бюджеты проектын раслау өчен формалаштыру, тәкъдим итү;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы нигезендә жирлек бюджетының үтәлеше;

- жирлекнең вәкиллекле органы тарафыннан расланган тиешле нигезләмә нигезендә муниципаль милектәге мөлкәт белән файдалану һәм эш итү;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлығы чараларын тәэммин итү;

- жирлек халқын элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәту белән тәэммин итү өчен шартлар тудыру;

- жирлек халқын ял иттерүне оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэммин итү өчен шартлар тудыру;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәэммин итү, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыру;

- жирлек территориясен төзекләндерүү катыйдәләрен үтәүне контролъдә тоту, күрсәтелгән Катыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерүүне оештыру;

- объектлар адресларын бирүү, адресларны үзгәртүү, юкка чыгару, урам-юл чөлтәре элементлары исемнәрен бирүү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы исемнәренә бирүү, мондый атамаларны үзгәртүү, гамәлдән чыгару, дәүләт адреслары реестрында мәгълүмат урнаштыру;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгэ ярдәм итүү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыру;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтүү, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыру;

- жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм каты коммуналь калдыкларны транспортировкалау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

- ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны су белән тәэмин итүү, су бүлүү, халыкны ягулык белән тәэмин итүнә жирлек чикләрендә оештыру;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге;

- милләтара һәм конфессияара килешүнө ныгытуга, жирлек территорииясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгэ, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгэ, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

- жирлек халкы күпләп ял итә алсын өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүүне оештыру, шул исәптән гражданнарың гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итү дә.».

1.2. Түбәндәгө эчтәлекле 3.3 пункт өстәргә:

3.3. Башкарма комитетның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгэ хокуклары:

- жирлек музейларын булдыру;

- жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;

- опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашырудада катнашу;

- жирлек территорииясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни усешенә һәм жирлек территорииясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

- жирлек территорииясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү буенча чараларны оештырудада һәм тормышка ашырудада катнашу;

- муниципаль янгын сагы булдыру;
- туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;
- кеше хокукларын тәэммин итүгэ жәмәгать контролен гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәту комиссияләренә ярдәм күрсәту һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга булышлык күрсәту;
- «Россия Федерациясенде инвалиларны социаль яклау турында » 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалиларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалиларның бөтенроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәту»;
- торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары биры;
- жирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз хайваннар белән мәрәжәгать иту буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;
- «Россия Федерациясенде хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында » 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда караган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру»;
- инвалилар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәту;
- «кулланучылар хокукларын яклау турында » 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында караган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.».

1.3. 4 бүлекне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4. Башкарма комитет вәкаләтләре

Куелган бурычларны тормышка ашыру һәм үз функцияләрен башкару өчен Башкарма комитет түбәндәге вәкаләтләрне башкара ала.

4.1. Планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проектын, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеше планнары һәм программалары проектларын эшли;
- жирлек бюджетының үтәлешен тәэммин итә, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеше программаларының һәм планнарының үтәлешен оештыра;

- жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлеше турында хисап әзерли;

- жирлекнең икътисад һәм социаль өлкә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыюны оештыра һәм күрсәтелгән мәгълүматларны закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тәкъдим итә.

4.2. Муниципаль милек белән идарә иту өлкәсендә, жирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- жирлекнен муниципаль милкендә булган милек белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, файдалану, эш белән тәэммин иту һәм арендалау буенча мәсьәләләрне хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очракларда, жирлек Советының килештерүенә (раславына) муниципаль милекне тартып алу, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәту өлкәсендә төрле милек формасындағы предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль казна учреждениеләре төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәэммин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен эштән азат итә;

- муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра; жирлекнең төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәту, социаль инфраструктура объектларын төзу һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәkle хезмәтләр күрсәту, моның өчен жирлекнең матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бируче булып тора;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

- жирлек музейларын булдыра.

4.3. Территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- муниципаль милектә булган жирләрне рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыру һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- муниципаль ихтыяжлар өчен жирлек чикләрендә жирләрне резервлауны һәм жир кишәрлекләрен тартып алуны гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарга предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларның әйләнә-тирәлеккә куркыныч тудыручы, табигатътән файдалану турындағы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

4.4. Төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданнарны билгеләнгән тәртиптә исәпкә алып бара;

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм тормышка ашыра, аларга карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

4.5. Халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәтләр күрсәту өлкәсендә:

- халыкны элемтә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәту хезмәтләре белән тәэммин итү өчен шартлар булдыруны тәэммин итә;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэммин итү өчен шартлар тудыра;

- туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

- муниципаль Яңын сагы эшен оештыра;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга булышлык күрсәтә;

- коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм транспортлау буенча эшчәнлекне оештыруда катнаша;

- жирлек чикләрендә халыкны су белән тәэммин итү, су бүлү, халыкны Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәэммин итүне оештыра;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген оештыра;

- милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни җайлашуына, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- жирлек халкының күпләп ял итү өчен шартлар тудыра һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэммин итә.

4.6. Төзекләндерү өлкәсендә:

- жирлек территориясен төзекләндерүне оештыра;

-объектлар адресларын адреслаштыру, адресларны үзгәртүне, юкка чыгаруны, урам-юл чeltәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш) исемлекләрне, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы исемнәрен бирүне, мондый атамаларны үзгәртүне, гамәлдән чыгаруны, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыруны гамәлгә ашыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне һәм күмү урыннарын тотуны оештыра.

4.7. Гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэммин итү, Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарның актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэммин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә хокукларын бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфа затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына шикаять бирә;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлығы чараларын үткәрүне тәэммин итә;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү буенча чараларны оештыра һәм тәэммин итә;

- муниципаль сайлаулар, жирле референдум әзерләү һәм үткәрүне, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсъәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник тәэммин итүне гамәлгә ашыра;

-жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэммин итә, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндөрү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халық дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәэммин итүгә ижтимагый контроль һәм мәжбури totу урыннарында булган затларга ярдәм итүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә булышлык күрсәтә һәм инвалиларның ижтимагый берләшмәләренә ярдәм күрсәтә;

- "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында «Федераль законда караган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра»;

- инвалилар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә булышлык күрсәтә;

- «кулланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында караган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыра.

4.8. Жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлек жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм тиешле куллануны тәэммин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисап тапшыра;

- жирлек Советы каарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлек жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәэммин итә.

4.9. Башка вәкаләтләр:

- жирлек Советы эшчәнлеген оештыру, хокукий, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэммин итә;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэммин итә;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элемтәләрне үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра;

- гражданнары жирлек өчен социаль әһәмияткә ия булган эшләрне (шул исәптән дежур торуларны) ирекле рәвештә башкаруга жәлеп итү турында Карап кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

- муниципаль хезмәтләр реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибен билгели;

- жирлек халкы яки жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кабул итегендә каарлар, жирлек башлыгы каарлары һәм боерыклары үтәлешен оештыра;

- законнар, жирлек уставы, жирлек Советы каарлары белән жирлек советы яки башка жирле үзидарә органнары вәкаләтләреннән тыш, жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.».

2. Әлеге каарарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында» <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә һәм Азнакай муниципаль районның рәсми сайтында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://aznakayevo.tatar.ru> веб-адрес буенча урнаштырырга.

3. Әлеге каарарның үтәлешен контролльдә тотуны Учәлле авыл жирлеге Советының законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча дайми комиссиясенә йөкләргә.

Рәис

Г.М.Төхвәтуллина